

การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน

TEACHERS' DEVELOPMENT IN THE ASPECT OF CLASSROOM ACTION RESEARCH

อภิสรณ์ ภาชนะวรรณ¹

เสริมทรัพย์ วรปัญญา²

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาครูจำนวน 41 คนด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้ศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ เคมมิส และ แมคแทคกาท (Kemmis & McTactgart, 1988) เป็นขั้นตอนในการพัฒนาโดยมีกลยุทธ์ในการพัฒนา 3 อย่าง คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงานและการศึกษาดูงานตามขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น 5 ขั้นตอนโดยมีเครื่องมือในการศึกษา ได้แก่ เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน แบบสอบถาม แบบทดสอบวัดความรู้ ความเข้าใจ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสอนโดยแบ่งการพัฒนาออกเป็น 2 วรรบ ดังนี้

วรรบที่ 1: ครูที่เข้าร่วมโครงการพัฒนามีความรู้ความเข้าใจและความสามารถด้านการทำวิจัยก่อนเข้าร่วมโครงการ อยู่ในระดับน้อยทุกขั้นตอน และหลังเข้าร่วมโครงการมีอยู่ในระดับมาก 2 ขั้นตอนและในระดับปานกลาง 3 ขั้นตอนส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจการทำวิจัยในชั้น

เรียนของครูก่อนและหลังการอบรมพบว่าความคิดเห็นครู เกี่ยวกับ มีความรู้ ความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่การเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ ก่อนและหลังการอบรมครูมีความรู้ ความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึกการปฏิบัติงานและการศึกษาดูงาน พบว่า ครูมีความสนใจและ ตั้งใจปฏิบัติในทุกกิจกรรม ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น แต่ครูยังขาดความมั่นใจในการเขียนรายงานผลการวิจัย จึงได้ทำการอบรมเพิ่มในวรรบที่ 2

วรรบที่ 2 พบว่า: ภายหลังจากดำเนินการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นครั้งที่ 2 พบว่าครูมีความมั่นใจ มีความรู้ความเข้าใจในการเขียนรายงานผลการวิจัยมากขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนาครู การทำวิจัยในชั้นเรียน

Abstract

This research aims at developing 41

¹ อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

² อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

teachers under Saraburi Primary Educational Service Area Office 2 in the aspect of classroom action research. The theory of Kemmis and McTactgart (1988) was used as a framework. There are 3 developing strategies also used in this research accordingly: workshop training , coaching and school visits by following the 5 steps of action research synthesized by the researcher. The research instruments were workshop's training materials, questionnaires, test protocols, observation forms, interview forms, and documentation forms. There were 2 cycles of developing, they are:

The 1st Cycle: The teacher participants had less understanding in every step of classroom action research conducting, but after attending the training, their understanding raised to more understanding in 2 steps and moderate understanding in 3 steps respectively. When comparing teachers' opinions regarding the knowledge of classroom action research pre and post trainings, there is .01 statistically difference. While comparing teachers' knowledge pre and post trainings, there is .01 statistically difference. Moreover, the data from interviews, observations, documentations and school visits shows that the teachers

were interested in and willing to participate in all activities provided, they understood and were able to conduct classroom action research. However, there were some data appeared that the teachers had less experience in writing research report, then the 2nd step was done to re-instructing.

The 2nd Cycle: After the re-instructing, the teachers were confident in conducting classroom action research through the steps they learned.

Keywords: Teachers' Development, Classroom Action Research

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 เป็นกฎหมายการศึกษาที่คาดหวังให้ครูปฏิรูปตนเองด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน และพัฒนางานด้านวิชาการโดยใช้กระบวนการวิจัย นงลักษณ์ วิรัชชัย (2550, น. 1) หัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาชาติ คือการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในการผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษา ประสบความสำเร็จ สุวิมล ว่องวานิช (2548, น. 2)

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้านเศรษฐกิจและ สังคมตลอดจนความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การสื่อสารก่อให้เกิดข้อมูลข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ ขึ้นอย่างมากมาย ทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นครู

อาจารย์ หรือผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนให้เท่าทันยุคสมัย และเท่าทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ครู อาจารย์ไม่สามารถ “บอกเล่า” ความรู้ให้กับผู้เรียนได้ “ทั้งหมด” การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันจึงเป็นการเรียนแบบร่วมมือกัน ระหว่างครู ผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นการเรียนการสอนที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันหาแนวทางแก้ไขในกรณีที่เกิดปัญหา สุวิมล ว่องวานิช (2548, น. 3) เป็นที่ยอมรับกันว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน และมุ่งจัดการศึกษาให้เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการ (2545) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 22 – 30 สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ คือ กระบวนการทางปัญญาที่พัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีความสุข บูรณาการเนื้อหาสาระตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม สาระการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ทันสมัย เน้นกระบวนการคิด และการปฏิบัติจริง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างไกล เป็นกระบวนการที่มีทางเลือกและมีแหล่งเรียนรู้ที่

หลากหลาย น่าสนใจ เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้เรียน ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และมุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและคนมีความสุข

การจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมา ยังไม่สามารถใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคุณภาพคน ในอันที่จะส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าได้ ทั้งนี้ เป็นเพราะระบบการศึกษาของประเทศไทยยังมุ่งเน้นการเรียนรู้โดยการท่องหนังสือ หรือเอาวิชาเป็นตัวตั้ง แยกตัวเองออกจากความเป็นจริงของชีวิตและสังคม ไม่ได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริงเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ชีวิต สิ่งที่บ่งบอกว่าการจัดการศึกษาของประเทศไทยมีปัญหา จำเป็น ต้องปฏิรูปการเรียนการสอนในระบบโดยเร่งด่วน ได้แก่ 1) คนทุกวัยตั้งแต่เกิดจนจบมหาวิทยาลัย เรียนรู้แต่วิชา รู้ ถูกล้อมกรอบด้วยตารางสอนและห้องเรียน การพัฒนาจึงไม่เอื้อให้มีคุณสมบัติ มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ สู้งาน ขาดชีวิต 2) วิธีการเรียนการสอนยังไม่ได้เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาการด้านสังเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 3) ครูเป็นผู้มีอำนาจในชั้นเรียน ครูยังคงยึดมั่นว่าตนเองเป็นผู้รู้มากที่สุด และมีอำนาจมากที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ 4) กระบวนการเรียนรู้เป็นความทุกข์ อับเฉา น่าเบื่อหน่ายทั้งพ่อแม่ ครู นักเรียน ยึดหลักสูตร เนื้อหาสาระทั้งหมดเป็นเกณฑ์ นักเรียนทุกคนจึงเครียดขาดความสุขในการศึกษา 5) โรงเรียนไม่สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และขาดความสัมพันธ์กับชีวิตและ ชุมชน และ 6) กระบวนการเรียนการสอนยังเป็นพฤติกรรมรวมอำนาจ และการ

ฝึกการคิดและการอบรมบ่มนิสัยยังมีน้อยกว่าการท่องเนื้อหา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) นอกจากนี้ ครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้เรื่องการพัฒนาตนเองด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน และเข้าใจผิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ยากและแยกส่วนจากการจัดการเรียนการสอนไม่เห็นประโยชน์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างแท้จริง ดังที่ อัจฉรา สรวัสส์ (2544, น. 15-19) ได้สรุป ข้อค้นพบด้านทัศนคติของครูไทยต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมสรุปถึงประโยชน์และความจำเป็นของการทำวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า “การทำวิจัยในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการแก้ไขปัญหาล้วนๆ แต่ครูยังขาดการใช้ความรู้ความเข้าใจการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นเครื่องมือในการค้นหาคำตอบให้กับคำถามที่ครูสนใจด้วยวิธีการเชิงประจักษ์ ครูทุกคนสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานสอน หรือปรับปรุงและพัฒนาการสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วยวิธีการง่ายๆ ได้โดยครูสามารถทำวิจัยไปพร้อมๆ กับการปฏิบัติงานสอนประจำวันสำหรับเรื่องที่จะศึกษานั้นส่วนมากจะเป็นปัญหาที่ครูพบจากการปฏิบัติงานสอนในชั้นเรียน หรืออาจมาจากความคิดริเริ่มของครูในการที่จะพัฒนาปรับปรุงวิธีสอนหรือสื่อการสอนที่จะใช้อยู่ในปัจจุบันให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น”

ดังนั้น การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของชาตินั้น สถานศึกษาต้องมีแนวทางการส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษา และที่สำคัญควรมี

การส่งเสริมให้ครูทำวิจัย เพื่อพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 และมาตรา 30 ที่ได้ให้ความสำคัญกับการนำวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการส่งเสริมให้ครูสอนจัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูจะต้องเป็นทั้งผู้ทำวิจัยและใช้ผลการวิจัย เมื่อครูสามารถทำวิจัยได้ ประโยชน์ที่ครูได้รับก็คือครูสามารถนำความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาและแสวงหาความรู้ของนักเรียนรวมทั้งตัวครูเอง และผลการวิจัยที่ครูปฏิบัติก็จะเป็นแนวทางที่ครูสามารถนำไปพัฒนาวิชาชีพของตนเองให้ก้าวหน้า นำไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ จากผลการสุ่มตัวอย่างจำนวน 735 ตัวอย่าง เพื่อสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการผลิตและพัฒนาครูพบว่า ร้อยละ 96 เห็นด้วยกับการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2540, น. 25) การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนใน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ความสำเร็จของการทำวิจัยใน

ชั้นเรียน 2) ด้านการยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 3) ด้านให้ความสำคัญกับครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 4) ด้านความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน 5) และ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ครูผู้สอนได้ทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ชลลดา จิตติวัฒนพงศ์ (2536, น. 84) นอกจากนั้นหน่วยงานต้นสังกัดที่ใช้ครูยังพบว่าการพัฒนาครูประจำการให้มีการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มสมรรถนะที่สำคัญในการเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูอยู่ในระดับที่น้อยกว่าร้อยละ 50 และยังได้เสนอแนวทางในการผลิตครูให้กับสถาบันที่เกี่ยวข้องทั้งของรัฐและเอกชนให้ผลิตครูได้ตรงตามต้องการของหน่วยงานที่ใช้ครูคือ ครูจะต้องมีบทบาทใหม่ คือ เป็นผู้บอกชี้แนะแนวทางเน้นการสอนในลักษณะชี้แนะกระบวนการเพื่อกระตุ้นให้เกิดวิธีการเรียนรู้ ครูในฐานะนักวิจัยสามารถศึกษาค้นคว้ากระบวนการที่จะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพด้วยตนเองตลอดจนสร้างความรู้ขึ้นใหม่ได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, น. 1-19) ดิเรก พรสีมา (2541) และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 (5) และมาตรา 30 ได้เน้นความสำคัญของการจัดทำวิจัยกับการนำไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ได้กำหนดให้สถานศึกษา สถาบัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตครู พัฒนาคู มีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนให้ครูผู้สอนสามารถจัด

สภาพแวดล้อมต่างๆ ทางการเรียนรู้ โดยใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542, น. 14 -16)

จากแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ และการสังเคราะห์เอกสาร รวมถึงข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยของครูพอสรุปได้ว่า การทำวิจัยของครูมีลักษณะเฉพาะอันเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับการปฏิบัติการสอนของครู โดยมีจุดเน้นอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาการทำวิจัยของครู ต้องอาศัยกระบวนการสอนของครูที่ใช้การวิจัยเป็นพื้นฐานสำคัญ การแสวงหาความรู้ของครูต้องเลือกใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมกับปัญหา สถานการณ์ต่างๆ ในชั้นเรียนด้วยประสบการณ์ตนเอง แต่อย่างไรก็ตามการเป็นครูนักวิจัยเป็นที่ยอมรับว่าเป็นการนำมาซึ่งความเชี่ยวชาญในวิชาชีพครูถึงอย่างไรก็ตามยังพบปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการทำวิจัย คือ ขาดความรู้ ประสบการณ์และการฝึกฝนในการทำวิจัย การไม่เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการวิจัย คิดว่างานวิจัยไม่ใช่หน้าที่ของครู ประกอบกับเงื่อนไขด้านเวลากับภาระงานประจำมีมาก และขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณในการทำวิจัย ตลอดจนการนำผลการวิจัยไปใช้และเผยแพร่ วันทนา ชูช่วย (2534), สุริยา ทองสมัคร (2538), ประภัสสร วงษ์ดี (2540) และ ยังพบว่า การทำวิจัยของครูในระดับประถมศึกษา มีการแก้ปัญหาโดยใช้วิธีวิจัยค่อนข้างน้อย ไม่มีทิศทางที่ชัดเจน ครูบางส่วนทำวิจัยเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ หรือเป็นวิทยานิพนธ์ไม่ใช่

การวิจัยเป็นวิถีชีวิตประจำวันของตน จึงไม่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาการเรียนการสอนอย่างจริงจัง กิตติพร ปัญญาภิบาล (2540, น. 2-3) สอดคล้องกับ ชุติศักดิ์ แสนปัญญา (2536) กล่าวถึงภาพรวมของปัญหาการทำวิจัยของครูในงานเขียนเกี่ยวกับการทำวิจัยในระดับโรงเรียนไว้ว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้ทำวิจัยไว้สำหรับพัฒนาและแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน ทั้งนี้เป็นเพราะว่าครูส่วนใหญ่ขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย ขาดผู้เชี่ยวชาญที่จะให้คำปรึกษาในการทำวิจัยแก่ครู รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูผู้สอนที่ปฏิบัติจริง คลุกคลีกับปัญหาการเรียนการสอนให้ทำวิจัยก็ไม่ได้ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ แต่ส่วนใหญ่จะส่งเสริมในระดับกระทรวง กรม กอง โดยผู้วิจัยมักไม่ได้เป็นผู้มีหน้าที่สอน ดังนั้น การนำผลวิจัยไปใช้ในโรงเรียนจึงไม่บังเกิดผล

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน และการทำวิจัยของครูในปัจจุบัน คือ การทำกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมการวิจัยแบบแยกส่วน สภาพที่เห็นในโรงเรียนคือครูทำหน้าที่สอนโดยเน้นแต่กิจกรรมการสอนเพียงอย่างเดียวไม่ได้มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน หรือพัฒนาวิชาชีพของตนในขณะที่ครูที่ต้องการทำวิจัยก็มุ่งแต่ทำวิจัยจนทำให้การเรียนการสอนได้รับผลกระทบจึงเป็นที่กล่าวกันว่าครูทำวิจัยการสอนจะหย่อนลงและยังสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2549) ได้สรุปไว้ว่า 1) ครูมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่างานวิจัยไม่อยู่ในขอบเขตของครูที่จะปฏิบัติได้และ 2) การไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน ในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนนั้นสอดคล้องกับ

ปัญหาที่พบในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ได้แก่ ปัญหาจากผู้บริหารโรงเรียนขาดวิสัยทัศน์ด้านวิชาการไม่เห็นความสำคัญของการใช้วิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 (2557) ประกอบกับครูไม่เห็นความสำคัญและขาดความเข้าใจในการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัย รวมทั้งความเข้าใจผิดของครูที่ว่า “การวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอนไม่เป็นเรื่องเดียวกัน” ไม่สัมพันธ์กัน ครูขาดแรงจูงใจในการปรับเทคนิคใหม่ๆ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ขาดแหล่งเรียนรู้และที่ปรึกษาด้านการวิจัย ตลอดจนปัญหาอันเนื่องมาจากกระบวนการพัฒนาของหน่วยงานต้นสังกัดที่ขาดกระบวนการที่ดีในการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของครู มีปัญหาในขั้นตอนการพัฒนา/ฝึกอบรม และการขยายผลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ การประเมินคุณภาพภายนอกครั้งที่ 3 ของ สมศ. ในมาตรฐานที่ 9 พบว่าครูมีการวิจัย เพื่อพัฒนาสื่อ และการเรียนรู้ของผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 (ปรับปรุง) และจากการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน ตามบทบาทหน้าที่ของผู้วิจัยก็พบว่า ครูยังไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนยังสอนแบบบรรยาย และ ครูมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการวิจัยในชั้นเรียน คิดว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นคนละส่วนกับการจัดการเรียนการสอนของตน ยังคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตนเองอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สุธาสิณี บุญญาพิทักษ์ (254, น. 7) ที่สรุปไว้ว่า ครูเข้าใจผิดว่าการวิจัยกับการเรียนการสอนไม่เป็นเรื่องเดียวกัน และเป็นการเพิ่มภาระงาน

ให้กับครู ครูขาดแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนไม่แสวงหาเทคนิคใหม่ๆ ในการจัดจัดการเรียนรู้ ครูขาดแหล่งเรียนรู้และที่ปรึกษาด้านการวิจัย จึงไม่นำไปสู่การสร้างสมรรถนะหรือการนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นปกติวิสัย ตลอดจนโครงสร้างหลักสูตรผลิตครูไม่เน้นพัฒนาคุณลักษณะครูที่ลงไปสู่การปฏิบัติ ครูจึงไม่ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการ วิจัย และไม่สามารถนำการวิจัยไปสู่การประยุกต์ใช้ได้ ความต้องการของครูในการทำวิจัยดังได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีบทบาท วิเคราะห์ วิจัยช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และให้บริการวิชาการแก่ครูให้สามารถปฏิบัติการสอนอย่างมีความสุข จึงสนใจที่พัฒนาการทำวิจัยของครูเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีเจตคติที่ดีต่อการทำวิจัย และสามารถนำการทำวิจัยไปสู่การปฏิบัติได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนในสหวิทยาการศึกษาศรีเสาวภาค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้าน คือ

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ ความสามารถเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู
2. ด้านความสำเร็จของการดำเนินการตามโครงการพัฒนาครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

ขั้นตอนการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษา

1. ด้านเนื้อหา

1.1 การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนในสหวิทยาการศึกษาศรีเสาวภาค สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผู้ศึกษาสังเคราะห์งานวิจัย ทฤษฎี ตำราทางวิชาการและวารสารที่เกี่ยวข้อง มาเป็นขั้นตอนการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนมีขั้นตอนการดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน 2) กำหนดวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนานวัตกรรม 3) สร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่เกิดจากการใช้วิธีการแก้ปัญหา 4) นำนวัตกรรมที่พัฒนาไปใช้ และ 5) การสรุปผลการวิจัย

1.2 ศึกษากระบวนการ วิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ เคมมิส และ แมคทาเกท (Kemmis and McTaggart. 1988 : 10) เป็นแนวทางในการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประกอบด้วย 3 ขั้นตอนได้แก่ (1) การวางแผน (Plan) (2) การปฏิบัติ และการสังเกต (Act and Observe) (3) การสะท้อนกลับ (Reflect) ผู้ศึกษาได้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาครู ในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน ตลอดจนการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้กลยุทธ์ในการพัฒนาครูได้แก่ 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การสอนงานและ 3) การศึกษาดูงานนอกสถานที่

2. กลุ่มเป้าหมาย

ในการศึกษารั้วนี้ ผู้ศึกษาเลือกโรงเรียนในสหวิทยาการศึกษาศรีเสาวภาค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 11 โรงเรียน มีครูทั้งหมด 194 คน โดยมีวิธีในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายรวมผู้สมัครใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาจำนวน 41 คนดังนี้

2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก มี 6 โรงเรียนให้
สมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนละ 3 คน (18 คน)

2.2 สถานศึกษาขนาดกลางมี 4
โรงเรียนให้สมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนละ 4
คน (16 คน)

2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่มี 1โรงเรียน
ให้สมัครเข้าร่วมโครงการโรงเรียนละ 7 คน
(7 คน)

3. ด้านเวลา

ผู้วิจัยได้กำหนดเวลา 1 ภาคเรียน ในการ
พัฒนาครูด้านการทำวิจัย ได้แก่ ใช้ภาคเรียนที่ 2
ของปีการศึกษา 2557 (1 พฤศจิกายน 2557 - 31
มีนาคม 2558) ดำเนินการตามกระบวนการพัฒนา
และ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558
(16 พฤษภาคม 2557 – 10 ตุลาคม 2558)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้น
เรียน หมายถึง การดำเนินการพัฒนาครูด้วย
กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)
ใน 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) การวางแผน (Plan) 2) การ
ปฏิบัติ และการสังเกต (Act and Observe) และ
3) การสะท้อนกลับ (Reflect) โดยมีกลยุทธ์ในการ
พัฒนาได้แก่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การสอน
งาน 3) การศึกษาดูงานนอกสถานที่

1.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ
หมายถึง การดำเนินการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาครู
ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนที่เน้นการปฏิบัติจริงโดย
การปฏิบัติตามกิจกรรม และตามขั้นตอนการทำ
วิจัยในชั้นเรียน

1.2 การสอนงานหมายถึง การ
แนะนำครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

1.3 การศึกษาดูงานนอกสถานที่
หมายถึง การนำครูที่เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ
ไปยังโรงเรียนหนองแค “ สรภกิจพิทยา ” เพื่อให้ครู
ได้ศึกษาผลงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเอง

2. กระบวนการในการพัฒนาครูด้านการ
วิจัยในชั้นเรียนของครู หมายถึง กระบวนการวิจัย
ปฏิบัติการ (Action Research) มี 3 ขั้นตอนได้แก่
1) การวางแผน (Plan) 2) การปฏิบัติ และการ
สังเกต (Act and Observe) และ 3) การสะท้อน
กลับ (Reflect) มาใช้ในการพัฒนาการวิจัยของครู

2.1 การวางแผน (Plan) หมายถึง
การที่ครูวางแผนการปฏิบัติการทำวิจัย โดยแผนมี
ลักษณะยืดหยุ่นตามความเปลี่ยนแปลงโดย ไข
ความคิดอย่างลึกซึ้งในการกำหนดกิจกรรมการใน
การพัฒนาการทำวิจัยของครูเพื่อให้กระบวนการ
วางแผนมีประสิทธิภาพ กิจกรรมที่ถูกเลือกมา
กำหนดในแผน จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติตระหนักในการ
วิจัย เกิดพลังในการปฏิบัติที่เหมาะสม สมาชิกทุกคน
มีส่วนร่วมในการอภิปรายทั้งด้าน ทฤษฎี และปฏิบัติ
เพื่อสร้างความหมาย ความเข้าใจร่วมกันจาก
กระบวนการวิเคราะห์ ปรับปรุงกำหนด แผนงาน ที่จะ
สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสภาพการณ์ที่เป็นอยู่

2.2 การปฏิบัติ (Action and
Observation) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนอย่าง
มีเป้าหมายภายใต้การควบคุมไตร่ตรองอย่างรอบ
คอบ ตระหนักว่าการปฏิบัติมีลักษณะเป็นความคิด
ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการกระทำ (Practice as Idea in
Action) กล่าวคือ ใช้การปฏิบัติที่ผ่านมาเป็นพื้นฐาน
พัฒนากิจกรรมการปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นต่อไป

2.3 การสะท้อนกลับ (Reflection)
หมายถึง ขั้นการสำรวจ วิเคราะห์ ค้นหาข้อผิดพลาด

ตนเพื่อให้เห็นถึงความเป็นไปได้ ความชัดเจนของการทำงาน รวมทั้งช่วยให้เกิดการยอมรับเป้าหมายในการดำเนินงานของกลุ่มก่อนที่จะดำเนินการต่อไป

3. ครู หมายถึง ผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

4. การทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนในขณะที่ทำการสอน ด้วยวิธีการทำวิจัยที่มาจากวงจรการทำงานต่อเนื่องของครูและสะท้อนกลับผลการทำงานของตนเองตามขั้นตอน CAR (Classroom Action Research) ใน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1)สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน 2)กำหนดวิธีการแก้ปัญหาและพัฒนานวัตกรรม 3)สร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลที่เกิดจากการใช้วิธีการแก้ปัญหา 4)นำนวัตกรรมที่พัฒนาไปใช้ และ 5) การสรุปผล

5. สหวิทยศึกษาศรีเสาวภาคหมายถึง กลุ่มโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในอำเภอหนองแค จำนวน 11 โรงเรียนได้แก่โรงเรียนวัดคลองห้า โรงเรียนวัดหนองโรง โรงเรียนวัดหนองตะเฒ่ ครูโรงเรียนวัด ลำบัว โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง โรงเรียนวัดกลุ่มหักโรงเรียนอนุบาลหนองแค โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม โรงเรียนกลิ่นวิทยา โรงเรียนบ้านคลองห้า และโรงเรียนหนองแค “สริกิจพิทยา”

6. ความสำเร็จของการดำเนินการพัฒนาครูหมายถึงการตรวจสอบผล การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนว่าได้ผล

เพียงใด โดยพิจารณาจากผลการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่เข้าร่วมโครงการ

สรุปผลการวิจัย

ผลการดำเนินงานการพัฒนาครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนในสหวิทยศึกษาศรีเสาวภาค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต2 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

สภาพการณ์ก่อนการพัฒนาครู ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนของโรงเรียนในสหวิทยศึกษาศรีเสาวภาคพบว่า ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการวิจัยในชั้นเรียน ตามกรอบการศึกษา คือ การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา การกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม การนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ และการสรุปผล การพัฒนาครูในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิดกระบวนการวิจัยปฏิบัติการมาใช้เป็นขั้นตอนการพัฒนา คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามกลยุทธ์ที่วางไว้ (Action and Observer) และการสะท้อนกลับ (Reflect) โดยจะดำเนินการเป็นวงจร “PAOR” ต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบดังนี้

วงรอบที่ 1 ครูที่เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการศึกษาดูงานนอกสถานที่จากการประเมิน พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการ ครูมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถด้านการทำวิจัย อยู่ในระดับน้อยทุกรายการ ($1.60 \leq \bar{X} \leq 1.90$) และหลังเข้าร่วมโครงการครูมีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถด้านการทำวิจัย อยู่

ในระดับมาก 2 รายการได้แก่ การนำปัญหาในการจัดการเรียนการสอนมากำหนดเป็นปัญหาวิจัย ($\bar{X}$ = 3.71, S.D. = 0.72) รองลงมา คือ การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ($\bar{X}$ = 3.54, S.D. = 0.60) นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการพบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ครูที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาด้านการวิจัยในชั้นเรียน ก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่าครูมีความรู้ ความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การบันทึกการปฏิบัติงานและการบันทึกการศึกษาดูงาน พบว่าครูสนใจ ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมทุกกิจกรรมตามกรอบการศึกษาเป็นอย่างดี ครูมีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น แต่มีเพียงกรอบการศึกษาบางกรอบที่ครูยังมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย ได้แก่ การสรุปผล ซึ่งครูยังขาดความมั่นใจ เนื้อหาไม่สมบูรณ์และครอบคลุมในการเขียนรายงานผลการวิจัยเพราะครูยังขาดประสบการณ์ในการเขียนงานวิจัย อยากให้วิทยากร และผู้ศึกษาช่วยแนะนำและชี้แนะในการเขียนรายงานการวิจัยทุกขั้นตอน เพื่อเป็นการสร้างประสบการณ์ในการเขียนงานวิจัย ซึ่งผู้ร่วมพัฒนา

ทุกคนมีความเห็นว่าจะต้องดำเนินการพัฒนาต่อไป ในวงรอบที่ 2 โดยใช้วิธีการพัฒนาครูโดยการสอนงานโดยผู้ศึกษาต้องพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนซ้ำอีกเพื่อให้ครูเกิดความมั่นใจในการเขียนมากยิ่งขึ้น

วงรอบที่ 2 ผู้ศึกษาและกลุ่มผู้ร่วมศึกษา ได้นำประเด็นปัญหาในวงรอบที่ 1 คือการขาดความมั่นใจในการเขียนรายงานการวิจัยมาพัฒนาซ้ำในรอบที่ 2 เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนมากยิ่งขึ้นโดยใช้วิธีการสอนงานเหมือนกับในวงรอบที่ 1 เพื่อเพิ่มทักษะ เทคนิควิธีการ สร้างความมั่นใจและพัฒนาศักยภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียน การดำเนินการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนตามกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามกลยุทธ์ที่วางไว้ (Action and Observer) และการสะท้อนกลับ (Reflect) โดยจะดำเนินการเป็นวงจร “PAOR” ต่อเนื่อง โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการศึกษาดูงาน นอกสถานที่ ครบทั้ง 2 วงรอบแล้ว พบว่าครูมีความมั่นใจ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการสร้างนวัตกรรม 1 เรื่อง (ร้อยละ 2.43) อยู่ระหว่างการแก้ปัญหา 8 เรื่อง (ร้อยละ 19.51) ระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล/วิเคราะห์ข้อมูล 17 เรื่อง (ร้อยละ 41.46) อยู่ระหว่างการเขียนรายงานการวิจัย 10 เรื่อง (ร้อยละ 24.39) เสร็จสมบูรณ์แล้ว 5 เรื่อง (ร้อยละ 12.19)

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลการพัฒนาครูด้านการ

วิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนในสหวิทยศึกษาศรีเสาวภาค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ คือ การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามกลยุทธ์ที่วางไว้ (Action and Observer) และการสะท้อนกลับ (Reflect) โดยดำเนินการเป็นวงจร “PAOR” ต่อเนื่อง มีกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนา ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การสอนงาน และการศึกษาดูงานนอกสถานที่

สภาพปัจจุบันของการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนในสหวิทยศึกษาศรีเสาวภาค สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า การวิจัยในชั้นเรียนยังมีน้อย เนื่องจากครูผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน และยังขาดความมั่นใจที่จะดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน

1. จากการดำเนินการพัฒนาครูโดยใช้กลยุทธ์ การอบรมเชิงปฏิบัติการทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ สามารถแก้ปัญหาและทำงานวิจัยในชั้นเรียนในวิชาที่สนใจ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ครูที่ได้ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าผู้ศึกษาใช้เทคนิคอย่างหลากหลาย ประกอบด้วยการบรรยาย การศึกษาจากใบงานใบความรู้การยกตัวอย่าง ตลอดจนให้ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ลงมือปฏิบัติและทดลองทำโครงการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งวิทยากรได้ให้คำแนะนำตลอดเวลา การร่วมคิดร่วมทำร่วมฟังความคิดเห็น จนทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจมาก

ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ มนตรี จุฬาววัฒนทล (2543, น. 25) กล่าวถึง วิธีการพัฒนาครูโดยใช้กิจกรรม การอบรมเชิงปฏิบัติการและการสอนงาน สามารถช่วยให้ครูกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ มีประเด็นที่ต้องนำมาเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้แก่ การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน ควรมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของ พันธ์ หันนาคินทร์ (2546, น 144) ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการพบปะกันเพื่อประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อแก้ปัญหาทางปฏิบัติในระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ในงานนั้นแล้ว และมีความสนใจที่จะแก้ปัญหานั้นมาแล้วมีความสนใจที่จะแก้ปัญหานั้นร่วมกัน การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการเจาะลึก ถึงการกระทำที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหานั้นๆ

2. การดำเนินการพัฒนาครู โดยใช้กลยุทธ์ การสอนงานผู้ศึกษาได้ช่วยชี้แนะ แนะนำผู้ร่วมโครงการพัฒนา และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกผลการปฏิบัติการพบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการและแนวคิดของ อรุณ รักธรรม (2539, น. 233) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนาเป็นการแนะนำโดยหัวหน้างานหรือผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่าเป็นผู้คอยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ถูกต้องแก่ผู้เขารับการอบรม อาจจะสอนเป็นรายบุคคล หรือจัดแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 3-5 คน ก็ได้ ซึ่งจะได้ประโยชน์แก่ผู้สอนและผู้เข้ารับการอบรมทั้งสองฝ่าย

3. การดำเนินการพัฒนาครู โดยใช้กลยุทธ์

การศึกษาดูงานนอกสถานที่ ได้ดำเนินการประชุม ก่อนการศึกษาดูงานนอกสถานที่พบว่าครูขาด ความมั่นใจในการเขียนงานวิจัยและ หลังการศึกษา ดูงานพบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถทำ วิจัยในชั้นเรียนและ มีความมั่นใจในการวิจัยในชั้น เรียนมากขึ้น เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มี วิสัยทัศน์กว้างขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ คณะวิจัยคณะ ครุศาสตร์มหาวิทยาลัราชภัฏเพชรบุรี (2545) และ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2545) ได้สรุปไว้ว่า การส่งเสริมให้ข้าราชการได้มีโอกาสไปศึกษาดูงาน และสังเกตวิธีการทำงาน เป็นวิธีหนึ่งของการ พัฒนาครูเชื่อว่าการพัฒนาครูนั้น มุ่งเพิ่มพูน ความรู้และความชำนาญและประสบการณ์เพื่อให้ ทุกคนในหน่วยงานหนึ่งสามารถปฏิบัติงานที่อยู่ใน ความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้นการศึกษาดูงานและการ สังเกตวิธีการทำงานจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ หน่วยงานและตัวบุคคลควบคู่กันไป กล่าวคือ ทำ ให้หน่วยงานมีครูที่มีคุณภาพเหมาะสมกับงาน จะ ทำให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จตาม วัตถุประสงค์และในขณะเดียวกัน จะทำให้บุคคล เกิดขวัญและกำลังใจ เนื่องจากตนได้เรียนรู้เทคนิค และวิธีการทำงานใหม่ๆ ที่จะใช้ปรับปรุง ความสามารถในการทำงานได้ดีขึ้น ซึ่งจะทำให้คน ได้มีโอกาสที่จะก้าวหน้าในการทำงานต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ อมรรัตน์ วัฒนธรร (2556, น. 111-116) ที่ได้ศึกษาปัจจัยในการผลิต ครูที่มีคุณภาพ พบว่า ตัวบ่งชี้คุณภาพครูดี คือ ความเป็นมืออาชีพ เป็นครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก และ มีใบประกอบวิชาชีพ ซึ่งครูคุณภาพจะต้องหา หน้าที่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มี ความรู้ทั้งด้านวิชาการ และด้านทักษะการใช้ชีวิต

เพื่อให้ผู้เรียนได้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัย ของ รักษิต สุทธิพงษ์ (2560, น. 344) พบว่าระบบการศึกษาและครูที่มีคุณภาพ จึงเป็น ปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และการเปลี่ยนแปลงกระบวนการสอนของครูต้อง เกิดขึ้นไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงยุคสมัยใหม่ ที่ ของการทำวิจัยหรือศึกษากระบวนการของการ เรียนรู้ เพื่อผลิตคนที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการ แข่งขัน ตรงตามความต้องการของประเทศ เพราะงานวิจัยในยุคปัจจุบันคือการวางแผน และกรอบโครงสร้างที่กำหนดรูปแบบ แนวทาง การศึกษาที่มีจุดมุ่งหมาย ดังนั้นการพัฒนาครูไทย ให้มีคุณภาพ จึงต้องพัฒนาตามวิสัยทัศน์การศึกษา และงานวิจัยให้ควบคู่กันไป

แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์ที่ผู้ศึกษาและครูที่ร่วม โครงการใช้ในการพัฒนา คือ การอบรมเชิง ปฏิบัติการ การสอนงาน และการศึกษาดูงานนอก สถานที่ เป็นกลยุทธ์ที่ใช้พัฒนาครูเกี่ยวกับการวิจัย ในชั้นเรียน ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี เพราะครู มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถทำวิจัยในชั้น เรียนได้ และครูมีความพึงพอใจมีความมั่นใจสูง และมีทักษะประสบการณ์เพิ่มขึ้น สามารถนำ ความรู้ที่ได้รับไปพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัด การศึกษา ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควร มีการพัฒนาครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนอย่าง ต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับมาตรา 30 ของ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 โรงเรียนควรส่งเสริม และสนับสนุนให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อจะได้นำไปพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาตนเองสู่ครูมืออาชีพ

1.3 การพัฒนาครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ จากที่พบครูบางส่วนยังไม่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้สมบูรณ์แบบ สำนักงานเขตพื้นที่ควรมีการการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาอย่างทั่วถึง และมีการนิเทศติดตามอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา

1.4 ควรมีการจัดตั้งชมรม กลุ่มสนใจ ทีมนักวิจัยเพื่อเป็นเครือข่ายช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน ทั้งด้านความรู้ สื่อ อุปกรณ์และวิธีการที่เหมาะสมและทันสมัย จะช่วยให้การวิจัยของครู

เป็นไปอย่างกว้างขวางและเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน และต่อวงการศึกษาอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ครูควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องที่เป็นข้อเสนอแนะจากผลการประเมินของ สมศ. เพื่อเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงประเด็น

2.2 ควรศึกษาวิจัยในเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูเกี่ยวกับในชั้นเรียน

2.3 ควรมีการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น ๆ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์จัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

2.4 ควรศึกษาการพัฒนาครูกับการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญหรือการใช้โครงงาน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545).พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- กิตติพร ปัญญาภิบาล. (2540).รายงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน : กรณีศึกษาระดับประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- คณะวิจัยคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี. (2545).การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครู และชุดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ชลลดา จิตติวัฒนพงศ์.(2536).การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาระดับ ประถม มัธยม และอาชีวศึกษาของไทยในทศวรรษ 1990. กรุงเทพมหานคร; กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- ชูศักดิ์ แสนปัญญา. (2536).ครูกับการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในโรงเรียน.สารพัฒนาหลักสูตร, 12(113), 70
- ดิเรก พรสีมา. (2541). รายงานการวิจัยประกอบร่าง พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ประเด็นวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2550). ครูกับการใช้ประโยชน์งานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน.การประชุมวิชาการ การวิจัยในชั้นเรียน ครั้งที่ 4 2550 30 – 31 ตุลาคม 2550ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพฯ.
- ประภัสสร วงษ์ศรี. (2540). กระบวนการและการใช้ผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ของครุภัณฑ์วิจัยในโรงเรียน ประถมศึกษา: การศึกษาเชิงสำรวจและรายการณี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- พนัส พันนาคินทร์. (2546). การบริหารและพัฒนาหลักสูตร:เอกสารประกอบการสอน. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- มนตรี จุฬารัตน. (2543). นโยบายการผลิตครู.กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- รักชิต สุทธิพงษ์. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 19 (2), 344-355.
- วันทนา ชูช่วย. (2534). การทำวิจัยในโรงเรียนของครูมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (2557). ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2557. สระบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2543).ความบกพร่องในการเรียนรู้หรือแอล ดี : ปัญหาการเรียนรู้ที่แก้ไขได้.กรุงเทพฯ:คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). ข้อมูลการศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2539-2541.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- สุธาสินี บุญญาพิทักษ์. (2545). *การพัฒนาหลักสูตรครูนักวิจัยในชั้นเรียนสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษณบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- สุริยา ทองสมัคร. (2538). *สาเหตุในการทำและไม่ทำวิจัยและสภาพการทาวิจัยทางการศึกษาของครูมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการเขตการศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2549). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2545). *รูปแบบเครือข่ายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อมรรัตน์ วัฒนาธร. (2556). *การศึกษาครูกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อความงอกงามของคนและสังคม*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 15(1), 111-116.
- อรุณ รักธรรม. (2539). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อัจฉรา สระวาสี. (2557). *การพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ของนิสิตปฏิบัติการสอนและฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วารสารไทยปีที่ 8 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2557
- Booyapitak, S. (2002). Development of teacher curriculum for students in the classroom. Doctoral dissertation, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Choochuay, (1991). *Research conducted in schools of secondary education teachers under the jurisdiction of the department of general education, Bangkok metropolis*. Master Thesis, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Chulavatnatol, M. (2002). Teacher Production Policy. Bangkok: National Research Council of Thailand. (in Thai) Faculty of Education, Faculty of Education Rajabhat Institute Phetchaburi. (2002) , *Research and Development Model Development Teachers and learning kits for school development*. Using local wisdom as a base. The Prime Minister. (in Thai)
- Hanakin, P. (2003) . *Management and development of curriculum: teaching materials*. Phitsanulok: Naresuan University. (in Thai)

- Jittivatanapong, C. (1993). *A feasibility study of Thai primary, secondary and vocational education. In the 1990*. Bangkok: Department of Academic Affairs Ministry of Education. (in Thai)
- Kemmis, K. and McTaggart, R. (1988). *The Action Research Planner*. Victoria :Deakin University
- Ministry of Education,(2002). *National Education Act B.E. 2542 (1999) and Amendments (Second National Education Act B.E. 2545 (2002)*.Bangkok:Kurusapa Printing Ladphrao. (in Thai)
- Office of the Basic Education Commission. (2010). *Research for the Development of Learning*.Bangkok: Bangkok:Kurusapa Printing Ladphrao. (in Thai).
- Office of the National Education Commission,(2000). *Deficiency in learning or LDD: Problem solving learning*. Bangkok: Kurusapa Printing Ladphrao (in Thai).
- Office of the National Education Commission, (1999) . Bangkok: *National Science and Technology Development Agency (NESDB)*. (in Thai)
- Office of Saraburi Primary Educational Service Area Office 2. (2014). Saraburi. (in Thai)
- Panyapinyopon, K. (1997). *Action research in the classroom: case study*. Primary school. Masters Thesis, Chiang Mai University. (in Thai)
- Pitiyanuwat, S .(1997). Include project evaluation articles. Bangkok: Chulalongkorn University . (in Thai)
- Ponsrima, D. (1998). *Research report on the draft*. National Education Act Bangkok: Bangkok: Office of the Education Council. (in Thai)
- Rugtum, A. (1996). Personnel management. Bangkok: Thai WattanaPanich. (in Thai)
- Sanpanya, C.(1993). *Teachers and Human Relations in Schools*.*Course Development*, 12(113), 70. (in Thai)
- Savasri, A.(2014). *The Development of An Evaluation Model for Evaluating The Quality ofPracticum Teacher Students, Classroom Action Research at Srinakharinwirot University*. Thai Journal of Vol. 8 No. 2, 2014 (in Thai)
- Suttipong, R. (2017). A new paradigm in education and development of Thailand teachers in the digital age. *Journal of Education Naresuan University*, 19 (2), 344-355. (in Thai)

- Thongsamuk, S. (1995). *The reasons for doing and not doing research and the state of educational research of teachers*. Secondary education under the Department of General Education, Ministry of Education, Educational Region 3. Master Thesis, Kasetsart University. (in Thai)
- Viratchai, N. (2550). *Teachers use the research in classroom*. 4th - 30th October 2007 At the Ambassador Hotel, Bangkok. (in Thai)
- Wattanatorn, A. (2013). Teacher Education and Change for Human and Social Growth. *Journal of Education Naresuan University*, 15(1), 111-116. (in Thai)
- Wilasaporn, S. (2002). Development of teacher development and educational personnel network. According to the National Education Act, 2542. (in Thai)
- Wongdee, P. (1997). *Classroom action research procedures and results utilization of researcher-teachers in elementary schools: a survey and case studies*. Master Thesis, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Wongwanich, S. (2005). *Classroom Action Research*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Wongwanich, S. (2006). *Classroom Action Research*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)